

„Nem súlyed az emberiség!”...

**Album amicorum
Szörényi László LX. születésnapjára**

Főszerkesztő: JANKOVICS József
Felelős szerkesztő: CSÁSZTVAY Tünde
Szerkesztők: CSÖRSZ Rumen István
SZABÓ G. Zoltán

Nyitólap: www.iti.mta.hu/szorenyi60.html

MTA Irodalomtudományi Intézet
Budapest, 2007

ÚJVÁRY AURÓRA

A műtő

(*Ami a Tájak, az én tájaim ciklusból kimaradt*)

- A zoknit, legyen szíves.
- Mit csináljak a zoknival?
- Tessék levenni. Csak a papucs maradhat. Ez a szabály.
- De miért? Miért kell levenni vajon? Kit zavar? – A műtősnő biztatóan néz.
- Ne tessék félni, csak a liftben lesz hideg. A műtőben meleg van. És kap egy nejlonzacskót is a lábára.

Hosszú folyosón gurulunk végig. Aztán süllyedünk. Hideg van, nyirkos hideg. Aztán kicsapódik egy lengőajtó. Megérkeztünk. A műtősnő hirtelen eltűnik, valami oldalajtón. Megérkeztünk, de hova? Homályos, magas terem. Halványzöld csempe a fal, a magasban tejüveg. Olyan tejüveg kockák. Moszatzöld derengés. Ez a műtő? Az egyik sarokban piszkosfehér, kopottas szekrényke. Rajta kis fémdoboz, gyanús tégelyek, vattacsomók. Senki sem csinál itt rendet? A szekrény mellett szemétkosár. Két szék, egymásba borítva. Mint ha ölelkeznének. Mióta lehetnek így? – Unlak már – mondja az egyik. Unlak. Mikor hagysz már békén?

Az is lehet, hogy már nem beszélnek egymással jó ideje. Elfáradtak.

Az ajtó mögül hirtelen felcsapó hangok, nevetés. – Nem gondolja, Évike, hogy... – Nem, Évike nem gondol semmit. A hangok távolodnak. Halk vízcsobogás.

Régen talán uszoda volt ezen a helyen. Zöldes vizű uszoda. Itt úsztak, az emhákás időkben az orvosok, az ápolónők, a műtősök. Itt úszott hatalmas fekete úszóruhájában Boriska néni, a kövér szakácsnő. Károly bácsi, a portás. Talán néha egy-egy betegnek is megengedték, hogy lejöjjön. Visongás, nevetés töltötte be a kis uszodát. Olyan erőltetett nevetés. A parton, kis asztalka mellett pecsételnek. Lila pecsét az emhákás igazolványba. Az asztalka mögött szűrős tekintet. – Na látja, Esztike, tud maga úszni, ha akar. – A lány egérecán dermedt mosoly. – Igen, Kovács elvtárs.

Esztike beleolvad a zöld csempébe. Valaki énekelni kezd. – Árnyas erdőben szeretnék élni nyáron át... Mások is felkapják a hangot. Egész kis kórus. Aztán hirtelen kiürül az uszoda. Csak az a halványzöld derengés...

Nem, mégsem lehetett itt uszoda! Hiszen azokban az időkben még nem is állt ez a

kórház. Később építették. Vadonatúj volt a műtő. Ragyogtak a csempék, csillogtak-villogtak a műszerek. Nesztelenül suhantak a műtősök, az ápolónők, suhogtak a hófehér köpenyek. Mindenütt fény. Éles, fehér fény. Micsoda műtétek lehettek itt valamikor!

A beteg már a műtőasztalon. A műtősfíú szőke fürtöket igazít a zöld sapka alá. Megigazítja a nő lábait.

– Nem kell félni, a főorvos úrnak arany keze van – mondja. Aztán eltűnik. A szőkefürtös egy pillanatra egyedül marad. Nyílik az ajtó. És akkor bevonul a csapat. Először az asszisztencia. Segédorvosok, műtősnők, zöld köpenyben, zöld sapkában. Mint egy kis hadsereg. Legvégül, sietős, energikus léptekkel, a Főorvos. Magas, fekete férfi. A nők bálványja. Határozott, nyugodt hang:

– Kezdhetünk, Mária kérem? – Aztán a szőkefürtöshöz: Ne féljen, kedves. Nyomást, matatást, feszülést érezhet. Ha fáj, szóljon.

– Nem félek – mondja a lány, és mélyen a férfi szemébe néz.

De aztán hirtelen gumilepedőt terítenek rá, és villan az olló. Kis nyílás a szemnél.

– Fényt! – Úgy hangzik, mint egy vezényszó. – Koronát!

És akkor, igen, akkor a fejére teszik a koronát. A főorvos most olyan, mint egy igazi király. Vagy mint Dózsa György. Annak lehetett ilyen vaskoronája. Persze azon nem voltak nagytólcensék. Hátról, a kis fekete műtőslány amolyan tartalék. Még nem bíznak rá semmit. Inkább csak figyel. Figyeli a főorvost. Szerelmes! Nyilván szerelmes a főorvosba. Az persze észre sem veszi, pedig a lány minden idegszálával rajta csügg. (Vagy csüng? Ezt mindig összekeverem. Egyszer talán meg kéne kérdezni valakit. Talán egy filoszt.)

– Megint a vezényszó. – Novokaint! Gézt! – Köszönöm, befejeztük.

A szőke halkán sóhajt. A stáb utat enged a Főorvosnak. Sorfalat állnak. Valaki halkan tapsol. Micsoda bravúr! A szőke egyedül marad a műtőasztalon. Még mindig mintha azt a szigorú arcot, azt a büszke homlokot látná.

Senki sem tudta pontosan, mi történt, mi indította el a pletykát. Hogy reszket a keze. Hogy egyszer csak egy hajszálon múlt, hogy...

A kollégák már nem köszöntek előre. Volt, aki el is fordította a fejét. A segédorvosok összesúgtak a háta mögött. Az ebédlőben magányosan ült az asztalnál, és némán kanalazta a levest. De nem tört meg. Pedig lassan a betegek is elfogytak. Nem bíztak benne.

Végül el kellett hagynia a kórházat. Éjjel ment el, úgy osont ki a kórház kapuján, mint egy tolvaj. És akkor valaki hirtelen eléje lépett. Mintha a falról vált volna le. Igen, a kis fekete műtőslány. A hangja kicsit reszket. – Ha elmegy, én is megyek magával. – Igen. Tudtam, hogy eljössz. Tudtam.

Két árny olvad össze a sötétben. Aztán szétválnak. Kéz a kézben vágják át az őszi parkon. Elhaladnak a szunyókáló portás mellett. Egyikük se néz vissza. Aztán hirtelen eltűnnek a ködben.

Kereste őket valaki egyáltalán? Egy ideig még suttoztak ezt-azt. Aztán elfeledkeztek róluk. Ki tudja?

Talán ez a két szék. Ők még emlékeznek. De már ők se kellenek senkinek. Félredobták őket. Itt maradtak, egymásba kapaszkodva, mintha még várnának valamire. De senki se jön.

Csak ez a lány, moszatzöld derengés. Távoli vízcso bogás. Valaki kezét mos. Fémes csikorgás, aztán éles fény.

– Kezdhetünk?